

2. ISTENT A BIBLIÁBÓL ISMERHETJÜK MEG

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom:

BARTA, T. (szerk.), Keresztyén Bibliai Lexikon, Budapest 2000.

FEKETE, K., A Heidelbergi Káté magyarázata, Budapest 2013.

MILLER, S. E./HUBER R. V., A Biblia története. A Biblia keletkezése és hatása, Budapest 1986.

SZÜCS, F., Hitvallásismeret, Budapest 1995.

TÖRÖK, I., Dogmatika, Amsterdam 1985.)

Isten megismerése:

Az ember csak úgy ismerheti meg Istent, ha Isten maga mutatkozik be, maga jelenti ki Önmagát. Isten megismerése szempontjából az egyetlen hiteles forrás a Biblia. Isten megismerése szempontjából azért különösen fontosak a nevei, elnevezései, a jelzői, mert ezeket egyrészt Ő maga jelentette ki, másrészt a hívő emberek tapasztalatait foglalják össze a személyével kapcsolatban (pl. Irgalom Atyja).

Név a Bibliában:

A név sokkal többet jelentett a bibliai időkben, mint ma. Viselőjének a lényegéről fogalmazott meg valamit. Isten nevének ismerete azért volt fontos Isten népe számára, mert a név ismerete révén lehetett segítségül hívni Őt. Ezért, amikor Isten bemutatkozott népének, lehetővé tette, hogy bármikor segítségül hívják a nevét, vagyis Őt Magát.

Isten nevei:

A Bibliában Isten nem csak egy néven mutatkozott be. Minden egyes név a jelentésében hordoz valamit Róla, olyan jelentést, amit Ő akart kijelenteni az embernek. Ezért Isten nevei egyúttal Isten önkijelentései is.

Jahve – Isten:

Ez az elnevezés a létigéből ered. Izráel számára ez a név a szabadulással és a szövetséggel áll összefüggésben. Az Egyiptomból való szabadulás előtt, a kivonulás ígéretéhez kapcsolódva mutatkozott be így Isten Mózesnek. (2Móz 3,17) Azt mondta: „*Vagyok, aki vagyok.*” Isten kihangsúlyozza, hogy Ő ugyanaz, mint Aki az ősatyáknak jelentette ki magát.

A „Vagyok, aki vagyok” név esetében a héber nyelv lehetővé teszi, hogy a következő módokon értelmezzük:

– Jelenre vonatkoztatva: „Vagyok, aki vagyok.” Isten a létező, a jelenlévő, Aki van.

– Jövőre vonatkoztatva: „Leszek, aki leszek.” Ebben az értelemben Isten a gondviseléséről biztosítja népét. Azt mondja: Veled leszek. De ez a kijelentés azt is jelenti, hogy Isten nem csak az a bibliai atyák Istene, hanem mindenkié.

A 3. parancsolat tiltja Isten nevének a hiábavaló használatát. A babiloni fogság után a zsidóságban tiltottá vált Isten nevének a kimondása, nehogy a parancsolat elleni vétség bűnébe essenek. Ahol a Szentírásban Jahve szó szerepel, helyette az Adonáj (jelentése: Úr) szót olvasták. Mivel a zsidóság számára Isten neve: Jahve, ezért a tiltás csak erre a névre vonatkozott és vonatkozik.

Jahve Cöbáót – Seregek Ura: Ez az összetett név utal Istennek hatalmas voltára. A sereg szó ebben az összefüggésben egyaránt jelenti a földi és a mennyei seregeket. Isten a legfőbb vezére

Izrael seregének. A legfőbb hatalom, Aki minden földi hadseregnél hatalmasabb, ezért Ő védi meg népét. Mivel minden hatalom fölött áll, Ő a történelem Ura.

„Igen rettenetes az Isten a szentek gyűlésében, és félelmetes mindazok között, akik körülötte vannak. Uram, Seregek Istene! Ki olyan erős, mint te, Uram? Hűséged körülvesz téged! Te uralkodsz a dühöngő tengeren; ha hullámai tornyosulnak, te lecsendesíted őket. Te zúztad szét Rahabot, halálra sebezve; erős karoddal szétszórtad ellenségeidet.” (Zsolt 89,8–11)

Elóhim – Isten: A Biblia Isten szóval fordítja magyarra. A héber szó többes számú alak. A héber nyelvben a többes szám intenzitást, fokozást jelent. Így is lehetne fordítani: Istenség.

ÉI – Isten: Költői szövegekben fordul elő ez az elnevezés azokon a helyeken, ahol Isten (Elóhim) erejéről esik szó. A szó etimológiailag az erővel áll összefüggésben. Összetett Istennevekben Istent jelenti.

ÉI-Saddaj – Magasságos Isten: Az ősatyák ezen a néven ismerték Istent. Ábrahámnak így mutatkozik be. (1Móz 17,1)

ÉI-Ólám – Örökkévaló Isten: Isten az időben örökké létező.

Úr: Isten minden és mindenek fölött álló.

Élő Isten: A néma bálványokkal szembeni elnevezés. Ő az igazi és cselekedni tudó Isten. (Józ 3,10)

Isten tetteihez kapcsolódó nevek:

Találkozunk a Bibliában Istennek olyan neveivel is, amelyek a Vele átélt kapcsolat tapasztalatait fejezik ki.

Teremtő Isten:

A Biblia szerint a teremtés Istennek az első cselekedete. Ő maga is nevezi így magát:

„Én az Úr vagyok a ti szentetek, Izrael teremtője, a ti királyotok.” (Ézs 43,15)

„De most így szól az Úr, a te teremtőd, Jákób, a te formálód, Izrael: Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!” (Ézs 43,1)

Pál Istent magát nevezi így:

„Az ilyenek Isten igazságát hazugsággal cserélték fel, és a teremtményt imádták és szolgálták a Teremtő helyett, aki áldott mindörökké. Ámen.” (Róm 1,25)

Ígéret Istene:

Isten a teremtést követően számtalan ígéretet adott népének. Utódokat, országot, fogságból való szabadítást ígért. A legnagyobb és legfontosabb ígérete Jézus Krisztus volt. *„Az ő utódai közül tette Isten Izrael üdvözítőjévé Jézust, ígéret szerint.” (ApCsel 13,23)*

Megváltó Isten:

Eredetileg egy adott legközelebbi rokonra vonatkozott ez az elnevezés, akinek a családon belül bizonyos esetben egy másik családtaggal szemben megváltói kötelezettségei voltak. Már az Ószövetségben találunk azzal a gondolattal, hogy Isten Izrael megváltója. Az Újszövetségben Jézus méltóságneve lett. A bűnből való megváltásra vonatkozik.

Megmentő Isten:

Isten az, Aki a bajból, az ellenség kezéből megment. *„Az Urat, a ti Isteneteket féljétek, és ő megment benneteket minden ellenségeitek kezéből.” (2Kir 17,39)*

Gondviselő Isten:

Isten népe számtalan alkalommal megtapasztalta, hogy a nehéz helyzetekben Isten mennyei hatalmánál fogva segítséget nyújtott a szükség idején. *„Vesd az Úrra terhedet, és ő gondot visel rád! Nem engedi sohasem, hogy ingadozzon az igaz.” (Zsolt 55,23)*

Megszentelő Isten:

A Szentlélek elnevezése. *„...mert kiválasztott titeket Isten kezdettől fogva az üdvösségre, a Lélek megszentelő munkája és az igazságba vetett hit által.” (2Thessz 2,13)*

Ajándékozó Isten:

Ez az elnevezés nem fordul elő szó szerint a Bibliában, de gondolkodásmódjában határozottan megjelenik. Az egész Szentírás azt tanítja, hogy minden, ami az emberé, Istentől kapott ajándék. „*Mid van, amit nem kaptál?*” (1Kor 4,7) A legfontosabb ajándék, akit Istentől kaptunk: Jézus Krisztus.

Gyógyító:

Isten magát nevezte gyógyítóknak. Neki van hatalma egészséget adni. „*Én, az Úr vagy a te gyógyítód.*” (2Móz 15,26)

Atya:

Isten és népe közötti viszonyt jellemző elnevezés: „*egy a ti Atyátok, aki a mennyben van.*” (Mt 23,9) „*Ha én atya vagyok, miért nem tisztelnek?*” (Mal 1,6)

Jézus Krisztus Atyja:

Isten két személye közötti kapcsolatra utal ez a név. E kapcsolat meghatározója a szeretet és az engedelmség. „*Áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, az irgalom Atyja és minden vigasztalás Istene.*” (2Kor 1,3)

Pásztor:

A 23. zsoltár beszél a legrészletesebben Isten pásztor voltáról, emberek iránti szeretetéről és pásztori gondviseléséről. Isten pásztorként tereli, táplálja, gondozza, őrzi népét.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A gyermek az Istenhez kapcsolható fogalmait, tapasztalatait, átéléseit elsődlegesen az emberi kapcsolataiból és a teremtett világból meríti. Az analitikus pszichológia beszél az anya és az apa szerepéről a gyermekkori istenkép alakulásában. A gyermekben legmélyebben elraktározott átélések, mint például az anya arca, ahogyan a gyermek fölé hajol szoptatás közben, az apa ereje, akarata, tekintélye, a teremtett világ szépsége, az évszakok váltakozása adják a tapasztalati horizontját mindannak, ahogyan Istent a Bibliából megismerhetik (pl. „fordítsa feléd orcáját az Úr”, „Atya”, „amilyen a folyóvíz mellé ültetett fa”).

Mire a gyermek találkozik a bibliai történetekkel, már megannyi szimbólum és átélés segíti az Istenről szóló ismeret megértését, feldolgozását, kognitív, emocionális beépítését. Ezekre a háttértapasztalatokra, a gyermeknek a mindennapokban, a természetben és a mesékben megélt átéléseire alapozódnak Isten nevei, illetve mindazok a tulajdonságai, amelyek az egyes történetek által kiábrázolódnak. A hittanóra feladata, hogy rámutasson arra az Istenre, aki a gyermek életében valóságosan is betölti ezeket a vágyott vagy földi módon megtapasztalt tulajdonságokat.

A tanóra témája lehetőséget ad a következőkre:

- a gyermekben tudatosítani a Bibliának, a Biblia szavainak a jelentőségét
- felidézni és egy lineáris történeti ívbe helyezni az eddigi bibliai történeteket
- fókuszálni az ideai központi tananyagrésze
- Isten tulajdonságai nyomán előhívni és megerősíteni egy egészséges istenképet.

A gyermek és a Biblia:

A harmadik gyermek a Bibliát már nem mágikus értelemben tartja szent könyvnek. Témája és a benne található történetek alapján, melyek az emberi lét legfontosabb kérdéseiről szólnak, kiemelt figyelemmel hallgatja a történeteket. Bár általában elkülöníti a meséktől, mégis jó tudatosítani, hogy a bibliai történetek megtörtént események, a Biblia a valóságról szól, igaz történeteket mesél el. A lecke üzenete, hogy a Biblia egészen különleges célból íródott, azért, hogy bemutassa a mindenható Istent. A pedagógus már azzal is érzékelteti a Bibliának ezt az egyediségét, ahogyan beszél a Bibliáról, ahogyan tartja a kezében, ahogyan megmutatja.

Isten bemutatkozik a Bibliában:

A harmadikos gyermeket attributív istenkép jellemzi. A gyermek Istent a hittanoktatásból ismert tulajdonságokkal ruházza fel, és ezek által határozza meg. Az óra anyaga erre épít, és ezt teszi lehetővé. Az óra során a gyermek rácsodálkozhat Isten megannyi oldalára, tulajdonságára. Teret ad, hogy megfogalmazza, számára ki az az Isten, aki a legfontosabb, akire leginkább szüksége van, vagy akit leginkább ismer. Engedjük a gyermeket, hogy szabad legyen ebben a belső keresésben, és tiszteljük azt az istenképet és istennevet, amit önmaga számára megtalál! Csak abban az esetben korrigáljunk, ha teológiailag nem tartható! Segítsük őt ezen az úton, és nézzünk mögé, hogy honnan eredhet a gyermek által megfogalmazott hamis istenkép!

Fontos, hogy ez az istenkép összekapcsolódjon azokkal az élettapasztalatokkal, azzal a tapasztalati horizonttal, amelyeket a gyermek a mindennapokban megél, amelyekben Isten számára a hétköznapokban bemutatkozik. Így Isten nevei, tulajdonságai nem pusztán megtanult jelzők lesznek, hanem a gyermek életében felismert és átélhető valóság.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">• Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban.• Vegyen részt Istenről szóló beszélgetésbe.• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten a tankönyvi képek alapján segítséggel tudja megfogalmazni, hogy milyenek ismerte meg Istent.	<ul style="list-style-type: none">• Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban.• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten vegyen részt Istenről szóló beszélgetésbe, tudjon bibliai példákat mondani Isten kiket szabadított meg.• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten a tankönyvi képek alapján segítséggel tudja megfogalmazni, hogy milyenek ismerte meg Istent, és egy-egy történetet idézzon fel saját szavaival.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Istent a Bibliából ismerhetjük meg.

Kognitív cél: Isten legfontosabb neveinek és tulajdonságainak a megismerése. Annak a megalapozása, hogy Isten szabadító Úr.

Affektív cél: A gyermek érdeklődésének felébresztése Isten mélyebb megismerésére.

Pragmatikus cél: A korábbi tapasztalatok és ismeretek alapján egy személyes istenkép megfogalmazása.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
<p>Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása</p>	<p>Házi feladat megbeszélése</p> <p>Gyülekezeti hittanórán: Címerkeresés eredménye Beszélgetés:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Idézzük fel, mi mindent mond el ez a címer Istenről! • Honnan ismerjük még Istent? <p>Egyházi iskolai hittanórán:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fotót hoztak-e? Ők is reformátusok, ugyanaz az Istenük és a címerük is. • Csoportfotó felragasztása <p>Rávezetés, átvezetés: Nyomolvasás. Mi az? Nyomozz a hangok alapján! Álljunk a gyerekek mögé! Kérjük meg őket, hogy csukják be a szemüket, ne nézzenek hátra, csak hallgatózzanak, figyeljenek, hogy mi történhet! Adjunk ki mindenféle hangot olyan tevékenységekkel, amelyek zajjal járnak: pl.: cipzárassuk ki a Bibliát; nyissuk ki a naplót, majd hangosan csukjuk be; krétával írjunk a táblára; szólaltassunk meg egy hangszert; verjünk le egy tárgyat; mossunk kezet, ha van csap; nyissuk ki/csukjuk be az ablakot, stb. Beszélgessünk a játékról:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ki mire emlékszik? • Miről árulkodtak a hangok? • Rakjuk össze, mi történt! 	<p>Eszköz: előhívott csoportkép ragasztó</p> <p>Eszközök: hangadásra alkalmas tárgyak: pl. napló/súlyos könyv, hangszer, kréta a táblánál, cipzárás Bibliatok, stb.</p> <p>Kapcsolódó munkafüzeti feladat: MFGY 2. lecke 1. (10. o.) MFEI 2. lecke 1. (10. o.)</p>
<p>Feldolgozási javaslat, munkáltatás</p>	<p>Beszélgetés a TK szövege és illusztrációja alapján:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Melyik bibliai történetet ábrázolja a kép? • A kép mellett megtaláljátok, hogy a történet nyomán milyenek ismerjük Istent. • Emlékeztek-e, hogy Mit teremtett/ Kiket mentett meg/ Kiről gondoskodott/ ... Isten? Olvassuk el, hogyan mutatta be ez a történet Istent! <p>Tudod-e? közös feldolgozása Adjunk a gyermekeknek egy-egy nevet kiscetlire kiírva a Tudod-e? szövegéből! Kérjük meg egyenként őket, hogy írják körül Istennek ezt a nevét úgy, hogy nem</p>	<p>TK 2. lecke (10–11. o.) Javaslat: Haladjunk sorban a lábnyomokon, hangsúlyozzuk, hogy „ezután” „jóval később”, stb., hogy a gyermekeknek fejlődjön a bibliai idő- és történelemszemléletük! A nagyító alatt lévő képnél felhívhatjuk a figyelmet, hogy ezt a történetet ebben az évben tanuljuk majd. Az ideai történetekben Isten szabadításával találkozunk, és ebben az évben Isten szabadító tetteivel ismerkedünk.</p>

	mondják ki a cetlin található szót! A csoport találja ki sorra Isten neveit!	
	Érzelmi azonosulás Isten valamelyik nevével – Munkafüzeti feladat elkészítése	MFGY 2. lecke 2. (10. o.) MFEI 2. lecke 2. (10. o.)
Énekjavaslat	RÉ 241: „Szent vagy örökké...” (TK 72. o. 13.) RÉ 273: „Az Úr Istent magasztalom...” (TK 66. o. 4.) „Köszönöm...” (TK 72. o. 12.) RÉ 165: „Itt van Isten köztünk...” (ismétlés) 425. Ó, Ábrahám Ura (ismétlés) 176. Szent, szent, szent (ismétlés) RÉ 65:1–3. verse: „A Sionnak hegyén, Úr Isten...” BS 186: „Urunk, ez a hála napja...” „Az Úr van itt...” http://csecsy.hu/konyvek/enekeskonyv/az_ur_van_itt	
Házi feladat	MFGY 2. lecke 2/d). (11. o.) MFEI 2. lecke 2/d). (11. o.) Piros pontért/kisötösért: Írj össze olyan, általad már hallott bibliai történeteket, amelyekből Istent szabadítóként ismerhetjük meg!	

TOVÁBBI ÖTLETEK

Képelemzési és szövegelemzési módszertani segédlet

Tankönyv: 10-11. oldal

A képen látható:

Az előző elsős, másodikos hittankönyv tematikus képeinek egy-egy apróbb részlete található: az Édenkert, Nőé bárkája, Izsák születése, József Egyiptomban, Jézus születése. A képrészletek fölött szöveg olvasható, mely emlékeztet a korábban tanult történetekre.

Kinagyítva – nagyító alatt- a zsidó nép szabadítása, s egyben az tanév célkitűzése: a Szabadító Isten megismertetése.

A szöveg: Ismeretközlő szöveg. A már tanultak felidézését szolgálja. A Biblia Isten és az ember történeke elbeszélése. Fókusz: Isten láthatatlan, de közvetve érezzük, tudjuk jelenlétét az életünkben.

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

1. Képolvasási javaslat:

- Figyelmesen nézzétek meg a képeket! Melyikről milyen történet jut eszetekbe? Mondjátok el röviden!
- Melyik kép utal arra, hogy Isten Teremtő? Mit látsz a képen? Honnan van a részlet? Hogyan történt a teremtés?
- Melyik kép mutatja be, hogy Isten **Megmentő**? Kiket mentett meg? Miért? Hogyan szól a történet? Ha képet jól megfigyeled, eszedbe jut a történet is!
- Melyik képről jut eszedbe, hogy Isten az **ígéretét** megtartja? Kiket látsz a képen? Mondjátok el a történetet!
- Melyik kép utal arra, hogy Isten **ajándékozó**? Kivel ajándékozott meg bennünket Isten? Miért? Nézzétek meg a képet, kiket látsz rajta? Mondjátok el a történetet!
- Nézz bele a nagytóba, látod az eseményt? Mi történhetett? **Isten szabadító** is, tapasztaltad-e?

2. Szövegelemzéshez javaslat:

- Olvassátok el a címet! Találjátok, ki miről szólhat a szöveg!
- Figyeljétek meg, hogyan van jelen Isten a bibliai történetekben!
- Olvassátok el a szöveget! Húzzátok alá azt a mondatot, amelyből megtudhatjátok mi a közös a bibliai történetekben!
- Mondjatok példákat a saját életetekből, amikor megtapasztaltátok, hogy Isten: teremtő, megmentő, gondviselő, ígéretét betartó, ajándékozó, szabadító!
- Hogyan nevezték még Istent az ószövetségi emberek? Olvasd el a *Tudod-e?*- részt és válaszd ki a neked leginkább tetsző nevet, mellyel Istent megnevezheted és megszólíthatod!

1. **Honnan ismered föl?**

Többféleképpen végezhető gyakorlat, melynek során egymás felismerését és a kapcsolódó jelzőket gyakoroljuk. Kérjük meg a gyerekeket, hogy álljanak körbe, majd egy önként jelentkező álljon a kör közepébe! Az ő szemét kössük be! Akár meg is forgathatjuk. Eközben a körben lévő gyerekek cseréljenek helyet, hogy a kör közepén lévő diák ne emlékezzen arra, hogy ki hol áll! Majd föl kell ismernie a kört alkotó tanulótársait a hangjuk, nevetésük, érintésük alapján. A játék után beszéljék meg, hogy kit és miről volt könnyű felismerni! Beszélgessenek arról is, hogy mi alapján ismerhető meg számukra egy szülő, egy tanár, illetve Isten!

2. **Mi jellemző rád?**

Kérjük meg a gyerekeket, hogy a családnevük helyett válasszanak maguknak egy rájuk jellemző jelzőt, amit illesszenek a keresztnévük elé. Pl.: Vicces Tamás, Okos Borbála, stb. Ha megalkották az új nevüket (úgy, hogy még nem árulták el azt a többieknek), akkor írják fel egy kis papírra az új családnevüket, és helyezték el a papírokat egy kalapban vagy kosárban! Az összehajtott papírok közül mindenki húzzon egyet, és közösen próbálják kitalálni, hogy vajon kinek lehet ez a családneve! A játék után beszélgessen a csoport arról, hogy Istennek milyen nevet tudnának adni az eddigi tapasztalataik alapján!

3. **Biblia – hangolódás**

Eszköz: sólámpa

Cél: a Biblia egyediségének, fontosságának tudatosítása.

A beszélgetés és szemléltetés menete:

A hittanoktató elmondja, hogy eszébe jutott egy hasonlat, amit be is szeretne mutatni a tanulóknak.

Bemutatja a hittanoktató a sólámpát, és megbeszélik a lámpa sajátosságait, tulajdonságait, jelentőségét.

A Biblia olyan, mint egy lámpa. Az ember, ki olvassa a Bibliát, olyan, mint egy izzó. Fényt áraszt a világba, ha a vezetéken keresztül jön az áram. Az áram láthatatlan.

A sólámpához hasonlóan az ember (én, te) láthatóak vagyunk. Ami azonban a lámpában belül bennünk van, az láthatatlan. Ha „felkapcsoljuk” a belső kis izzónkat – a hit világát (szeretet, békesség, törődés, stb.), máris árasztjuk a fényt.

Bemutatjuk a lámpát áram nélkül, vagy kiegészített izzóval vagy gyertyafénnyel.

A lámpának a fényét és a hasznát is csak akkor élvezhetjük (látjuk), hatását csak akkor tapasztalhatjuk, ha csatlakozik az áramforráshoz. Ugyanígy van ez a hívó emberrel is. Ahhoz, hogy Isten üzenetét megértsük, kell a Szentlélek, a Biblia (Ige) és a megfelelő izzó.

Megjegyzés: kapcsolódhat Jézus tanítása:

„Ti vagytok a világ világossága... (Mt 5,14)

„Ti vagytok a föld sója... (Mt 5,13)

Forrásanyag: <http://kreativhittan.blogspot.hu/2013/09/biblia.html>

ÚTMUTATÓ A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ:

1. feladat: A feladatnak lehet egzakt megoldása, de a gyermekek esetlegesen Istennek többféle tulajdonságát kiérezhetik egy-egy történetből. Erősítsük meg bennük azokat is, majd emeljük ki közösen a legfontosabbat, és azzal a névvel társítsuk:

Édenkert – Teremtő Isten

Nóé bárkája – Megmentő Isten

Ábrahám Izsákkal – Ígéret Istene

József és testvérei – Gondviselő Isten

Kivonulás – Szabadító Isten

Jézus születése – Ajándékozó Isten